

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Lt n
1063

1999

ԻՇ. ՊՈՒ 1867 ՍԷՆԷՍԻ

ՅՈՒԼԻՍ ԱՅԸՆՏԱ ՎԱԳԸ ՕԼԱՆ

ՔԵՆՆԵՅԵՐԵՍԵՆ

Handwritten mark

ԵՍՐԱՅ ՄԷՃԼԻՍԻՆԻՆ ՄՈՒԱՄԷԼԱԹԸ ՏԸՐ

ԸՆՏԷ ՔԻ

ՏՈՂՈՒՆՃՈՒ ՊԻՈՍ ՍՐԲԱԶԱՆ ԲԱԲԱ

ԷՖԷՆՏԻՄԻՋ ՀԱԶԻԹԼԷՐԻ, ՍԷՐԱՅՏԱ ՀԱԶԸՐ ՕԼԱՆ

ՀԱՍՈՒՆԵԱՆ ԱՆՏՈՆ ՊԵՏՐՈՍՈՒՆ

ԿԻԼԻԿԻԱ ԷՐՄԷՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐԷԼԸՆԱ ԻՆԹԻՍԱՊԸՆԸ ԹԱՍՏԻԳ ԻՏԻԻՊ

ՄՈՒՊԱՐԷՔ ՊԱԼԻՈՒՆՈՒ ՏԱԽԻ

ԻՇՍԸ ԻՅԼԷՏԻ

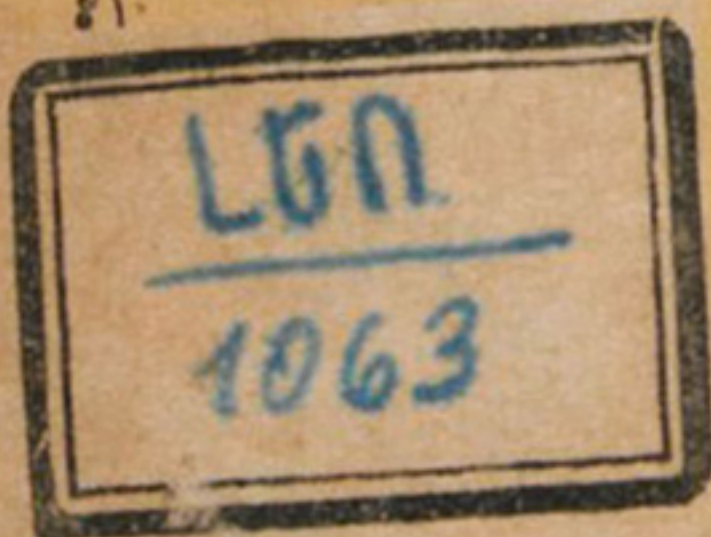
ԲՕՄԱ 1867

ԲՐՈԲԱԿԱՆՏԱ ՊԱՍՄԱԽԱՆԷՍԻՆՏԷ

ԹԵՐՃԻՒՄԷՍԻ ԹԱՊ ՕԼՈՒՆՏՈՒ

ԼՍԻԹԸՆԷ

ՄԻՒՀԷՆՏԻՍԵԱՆ ՊԱՍՄԷԼԱՆԷՍԻՆՏԷ

ԻՇ, ՊՈՒ 1867 ՍԷՆԵՍԻ

ՅՈՒԼԻՍ ԱՅԸՆՏԱ ՎԱԳԸ ՕԼԱՆ

ՔԵՆԵՆԵՅԵՊԵՏԵԿԵՆ

ԷՍՐԱՐ ՄԵՃԼԻՍԻՆԻՆ ՄՈՒԱՄԵԼԱԹԸ ՏԸՐ

ԱՆՏԻ ՔԻ

ՏՕԳՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ՊԻՈՍ ՍՐԲԱԶԱՆ ԲԱԲԱ

ԷՖԵՆՏԻՄԻԶ ՀԱԶՐԵԹԼԵՐԻ, ՍԷՐԱՅՏԱ ՀԱԶԸՐ ՕԼԱՆ

ՀԱՍՈՒՆԵԱՆ ԱՆՏՈՆ ՊԵՏՐՈՍՈՒՆ

ԿԻԼԻԿԻԱ ԷՐՄԵՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐԷԼԸՂԸՆԱ ԻՆԹԻՍԱՊԸՆԸ ԹԱՍՏԻԳ ԻՏԻԿ

ՄՈՒՊԱՐԷՔ ՊԱԼԻՈՒՆՈՒ ՏԱԽԻ

ԻՀԱՄԱՆ ԻՅԼԷՏԻ

ԲՕՄԱ 1867

ԲՐՕԲԱԿԱՆՏԱ ՊԱՍՄԱԽԱՆԷՍԻՆՏԷ

ԹԵՐՃԻՒՄԷՍԻ ԹԱՊ ՕԼՈՒՆՏՈՒ

ԸՍԻԹԸՆԷ

ՍԻԻՀԵՆՏԻՍԵԱՆ ՊԱՍՄԱԽԱՆԷՍԻՆՏԷ

28 1063

91063-60

1000 1807 1000 1000

1000 1807 1000 1000

1000 1807 1000 1000

1000 1807 1000 1000

1000 1807 1000 1000

1000 1807 1000 1000

1000 1807 1000 1000

1000 1807 1000 1000

1000 1807 1000 1000

1000 1807 1000 1000

1000 1807 1000 1000

1000 1807 1000 1000

1000 1807 1000 1000

1000 1807 1000 1000

1000 1807 1000 1000

1000 1807 1000 1000

1000 1807 1000 1000

ՄՈՒԳԱՏՏԵՄԷ

Անքիզինձի Գրիգոր Պետրոս, Արևիկայ
Լորմենի Պատրիարքը վեժաթ ինձ տրքատե,
Հոսի գալան պու պատրիարքը զանու-
նէն վե սիւրէթը մազպուծէտէ իտարե-
սինէ, հիքմէթը Բեպայանիէ Սրբազան Պիոս
Քահանայապետ էֆէնտիմիզ հազրէթ լէրինին
նասպ պուշուրտուգլարը առաքելական վե
պատրիարքական վէքիլ վասէթաւը իլէ իգամ
վե հիմմէթ օլունուպ, 1866 սէնէսի սեպ-
տեմբերին օն տէօրտիւնձիւ կիւնիւ մէզքիւր
պատրիարքը զան աօգուզ եպիսկոպոսու, Ղէ-
պէլը Լ իպանանտա Լորմենիէրին, Վերապո-
խում իսմի իլէ միւսէմմա օլան Լստուածա-
ծին քիլիսէսինէ, Վերապայծառ Տ. Յովսէփ
Վալէրիա, Լըուսաղէմ Պատրիարքը, վե Լ-
սորիլէրին Լաքելական Լուիրակ վէքիլի ի-
լէ պիրլէքատէ մէճիսէ ճէմ օլտուլար, չիւնքի
Քահանայապետ էֆէնտիմիզ քէնտիսինէ էմր
իթմիշ իտի քի պու եպիսկոպոս մէճիսինտէ
հազրը պուլունսուն վե պու վէսիլէ իլէ քէն-
տիսինի ֆէվգէլատէ նուֆուզլար իլէ տա-
խի թապիւմ իթմիշ իտի :

() վագըթ եպիսկոպոսլար, քիւրսի շէ-
րիֆ (սուրբ աթոռ) Լորմենիէրին Սթամ-
պուլ վիճակընը տախի Արևիկա պատրիարքը զը
իլէ պիրլէճթիրի իտէ, պու վասէթա իլէ
ըուհանի հիւքիւմէթին պիրլիյի, մազպու-
ծիլէթի վե հիւսնիւ նիզամը հասըլ օլուր
իւմիտի իլէ, Վերապայծառ Տ. Լստոն Հա-
սունեան Լսիթանէնին Նախագահ Լըքե-
պիսկոպոսունու պատրիարքը զա պիլ իլթի-
մաս թէնտիպ իտիւպ, առէթլէրի իւզըէ,
Տօգուզունձու Պետրոս իսմինի վէրտիլէր :

Վէ ինթիսապըն պէր վէճհը պալա իճրա
օլտուզունու նամէ իլէ սրբազան էֆէնտիմի-
զէ պէյան վե քէնտի էլէրի իլէ իմզալը ըէս-
մի թահրիրաթընը տախի իրսալ իլէտիլէր :

Վերապայծառ Տ. Լստոն Հասունեան Լսիթա-
նէնին Նախագահ Լըքեպիսկոպոսունու, Արևիկա պա-
տրիարքը զը նասպ իլթիէ նիւզը էլէ, Արևիկան գե-
րապայծառ Լըքիսկոպոսլարը Սրբազան Քահանա-
յապետի Տօգուզունձու Պիոս հազրէթ լէրինէ էսպ-
ալլալը նամէ պէր :

Լորմենի (Վաթուկի) Արևիկա պատրի-
արքը զընըն զկրտէ մուհարրէր իւլ իմզա ե-
պիսկոպոսլարը մու պարէք գատէ մինիլի պուս

իթմէյէ էյիլէրէք, թէրաֆը շէրիֆինիլէ իհ-
թիրիմաթլա պէյան իտէրլէր քի, թէպէրրիւ-
քեաթը շէրաֆէթսյաթլէրի իլէ կէչէն կիւն-
լէրտէ, մէրհում վե մէսուտ Անքիզինձի
Պետրոս Պատրիարքա ուսուլու գանուն իւզ-
րէ պիր իտիլէֆ (յաջորդ) ինթիսապ իթմէք
իւզըէ Ղէպէլը Լ իպանանա թօքլանըպ, կէ-
րէք հալա պիլ ֆիլի պու ըուհանի հուգուգ-
լարա մալիք օլան Լորմենի Վաթուկի քիլիսէսի-
նէ վե կէրէք ումումի միլլէթէ հէմ ըուհանի
վե հէմ աիւնէթլիճէ հասըլ օլաճագ թա-
րագգըլաթը քէմալի իլէ թէֆէքքիւր իտէ-
րէք վե պու պապտէ Հագգ թաալատան
պիր ըլլագ նիազը իլէ էվլէլճէ տուալէր օ-
գունուպ, վե եինէ օ եպիսկոպոսլար վե ըա-
հիպլէրի թէրաֆլարընտան պատարագլար
տունուլուպ, իթթիֆագը արա վե հիւսնիւ
րիզալէրի իլէ, Լսիթանէնին Լըքեպիսկոպոս
վե Նախագահը Վերապայծառ Լստոն Հա-
սունեանը Տօգուզունձու Պետրոս թէսմիլէ
իտէրէք Արևիկա պատրիարքը զընա, վե միւ-
թէվէֆա պատրիարքը զընըն հուգուգ վե
իմթիազաթընա իտիլէֆ ինթիսապ վե իլան
իլլէտիլէր :

Իշպու ինթիսապըն սիւրէթը գանունի-
յէսինի պու մահալէ աճիզանէ լէֆֆ իտիւպ
սայըր թէֆէրրիւաթը ճիւղիլէսինի տախի,
Սուրիլէտէ Լաքելական Լուիրակ վե Վուտ-
սու շէրիֆ Պատրիարքը Վերապ. Վալէրիա-
նըն իֆաաէսինէ իհալէ իտէրլէր :

Լորմենի Վաթուկի քիլիսէսինին իսայընա
տէլալէթ իտէն պու իշին մուվաֆֆագլիլէթ-
լէ պաշա չըգմասընտան մէսըուր օլուպ,
զաթը շէրաֆէթսիմաթլէրինտէն աճիզանէ
նիազ իտէրլէր քի, թէպէրրիւքեաթ վե թաա-
տիգաթը հէվարիուլիլէրի իլէ (առաքելա-
կան օրհնութիւն վե հաստատու թիւնու իլէ)
պու իշէ պիր թաճ կիլտիրմէյէ թէնէզղիւլ
պուշուրաքընը : (1)

Հագգ թաալա հազրէթլէրի քի զաթը
շէրաֆէթսրֆաթլէրինին քահանայապետիլի
հէնկեամընտա մէշհուսու ալլամ, վե էսէրի
մուէպպէտէն մահվ օլունմայաճագ պու գա-

1 Պու գըթաա, էրմէնիճէ գրաբար թէրճիւմէսի. Լա-
տիմճէսինէ ըէք տէ մուվաֆֆագ տէյիլ տիր. Լատիմճէսինտէ,
Էթ օթու իթուս մթուլէթի գէնէպիտիլէ Էթ գօնֆէրմաթիլէ
Էթֆիլէրէ պիլէթիւր տէնմիշ տիր, քի սոզլու թէրճիւմէսի
պու աուր, Է զգըթա զայս առաքելական օրհնութեամբ Է հա-
պարւթեամբ հաճէթի պալլէլ. Լաքին թամաա պատմա օլունտան
Էրմէնիճէսինտէ էն իգթիզալը օլան հաստատու թիւմէ լուզէթի
մահվ օլունա տուր : Պիլ թիւն պու թիւրքէ թէրճիւմէտէ
Էրմէնիճէսինտէն զիտէ Լատիմճէսինէ սըզգաթ վե լայլէթ
օլունմաշ տուր :

տար մուհաստէնաթը իճրա իթաիրմիշ տիր ,
 Լըմէնի Գաթուլի միլէթինն թէճէտտիւ-
 տիւնիւ տախի զաթը սաատէթլէրինէ մուհ-
 հասըր իթմիշ տիր քի ֆէթանէթը շէրիֆէ-
 լէրինտէն կէրէք՝ ըուհանի հիւքիւմէթլէրի-
 նին վէ կէրէք ինթիզամաթընըն , սիրլէք ու-
 սուլի վէ կիւղէլլինի էտինտիքտէ , զաթը
 շէրիֆլէրինի , պու փէտէրանէ հիմմէթլէրի
 եիւղիւնտէն մուհպպէտէն սէնա վէ թէս-
 րէք իտէճէքլէր տիր :

Իշթէ պուհլար տըր պիղիմ(1) ճանտան
 էմէլիմիզ վէ գարարլարըմըղըն տա հէտէֆի :
 Լըքին շու արղիւմիւղիւ տախի պէյան իտէ-
 րիզ քի , էէնի ինթիսապ օլուհան գերերջա-
 նիկ Պատրիարքըմըղ , Լիսյանանա թէշրիֆ ի-
 տիւպ պատրիարքըղ աթուուհա օթուրմա-
 յա , վէ կէրէք աթուու մէղքիւրիւն շէրէ-
 ֆի վէ կէրէք պիղ ինթիսապ իտէնլէրին թէ-
 սէլիսի իշիւն , միլէթիմիղին տախի պընճա
 զլինէթլէրի իճրաաթընա միւսարաաթ իշ-
 լէսին :

Վէ թէքրար մուպարէք գատէմիւղին
 պուսինէ էյիլէրէք քէմալը ուպուտյէթլէ
 թէսլէրիւքեաթը հէվարիուհիլէրինի նիազ
 իտէրիզ :

Ճէպէլը Լիսյանանա 15 Սեպտ . 1866

- Լիսյան պէնպէլէրինիզ վէ Դ-Լի Գո-լարընը .
- * Սէլէոն Վ . Նալարէան . Լըքէպ . Սամպոյ և
առաքելական պարիարքան փոխանորդ .
 - * Գրիգորիոս Վ . Պալէլէան . Լըքէպ . Բերիոյ .
 - * Իգնատիոս Վ . Գալպէան . Լըքէպ . Լմասիոյ .
 - * Պէպրոս Վ . Լէլէան . Լըքէպ . Գերմանիոյ .
(Սարաշ)
 - * Յալիք Վ . Պահարէան . Լըքէպ . Տէգրանիւրպի .
 - * Յովնանէս Վ . Հաճէան . Լըքէպ . Կեսարիոյ .
 - * Ղևոնդ Վ . Խորխոռոնի . Լըքէպ . Սէլէպիոյ .
 - * Բարսէղ Վ . Գասպարէան . Լըքէպ . Կիպրոսի .

ՍԻՆՈՒԹԸ ԻՆԹԻՍԱՊ

Թարիխի Իսէվինին 1866 սէնէսի մահը
 սէպտեմբերին օն աէօրտիւնճիւ կիւնիւ ,
 պիղ զկըտէ իմզա իտէնլէր , Օըմմարտա
 քեային կաթուղիկոսարանըմըղըն ուլու քիլի-

(1) Պու նամէնին Լաթիմէսինտէ տայիմա առաջին դէժ
 էաղղը տըր էանի պիղ իմզա սահիպի Եպիսկոպոսար . Դիաղ
 իտէրիզ ևն . Էրմէնիճէսինտէ իտէ Էրբուր դէժ Էաղըլտըր .
 էանի իմզա սահիպի Եպիսկոպոսար նիազ իտէրլէր ևն , պիղ
 պուհա օ գատար էհէմիլիէթ վէրմէյիզ , կեսն առաջին դէժ
 վէ կեսն Էրկըրդ . դէժ թէրճիւմէ իթմիշիզ :

սէսինէ սէրպէսթճէ էէնի Կաթուղիկոս Թե-
 թիսապը իշիւն պիրլիքտէ Թօբլանըպ , իր ա-
 տէմիղին սէրպէսթլիյէթի իլէ վէ ճան իւ կէս-
 նիւլտէն գանուհա մուվաֆըզ ինթիսապլէ ,
 զայէթտէն ըիայէթլու , Կերերջանիկ Հա-
 սուհէան Լիտոն վարդապետի վէ Լիթանէ
 նախագահըր տօգուղուհա Պէտրոս իամի
 իլէ Կիլիկիա կաթուղիկոսու , վէ զէքրի խոյք
 իլէ Էաա օլուհան սէքիղինճի Գրիգոր Պէտ-
 րոսա իսպլէֆ (յաջորդ) ինթիսապ իթմի-
 շիզ , վէ իտէրիզ :

- Լիսյան պէնպէլէրինիզ վէ Դ-Լի Գո-լարընը .
- * Սէլէոն Վ . Նալարէան . Լըքէպ . Սամպոյ .
 - * Լառաքելական պարիարքան փոխանորդ :
 - * Գրիգորիոս Վ . Պալէլէան . Լըքէպ . Բերիոյ .
 - * Իգնատիոս Վ . Գալպէան . Լըքէպ . Լմասիոյ .
 - * Պէպրոս Վ . Լէլէան . Լըքէպ . Գերմանիոյ .
(Սարաշ)
 - * Յալիք Վ . Պահարէան . Լըքէպ . Տէգրանիւ-
իւրպի :
 - * Յովնանէս Վ . Հաճէան . Լըքէպ . Կեսարիոյ .
 - * Ղևոնդ Վ . Խորխոռոնի . Լըքէպ . Սէլէպիոյ .
 - * Բարսէղ Վ . Գասպարէան . Լըքէպ . Կիպրոսի :

Հարգ պիւնլէրի մէսալիհինէ մէմուր Բը-
 րբուկանտա մէճիսի շէրիֆինէ կէրէք մու-
 մայիլէհիւմ միւնթէթիսպլէրտէն (Եպիսկո-
 պոսարտան) վէ կէրէք Լսորիլէրին առաքե-
 լական նուերադ վէրիւ վէ Երուսաղէմ պատ-
 րարքը Գեր . Տէր Յովսէփ Վ պէրկատան
 վէ կէրէք միւնթէթապ Գեր , Հասուհէան
 Տ , Լիտոնտան պու պատպտէ պաշգա թահ-
 րիւթ տախի փասլ օլմուշ տուր :

Պուհլարը մէճիսի շէրիֆի մէղքիւր ակաղ
 իտէրէք իշպու 1867 սէնէսի մայիսին 27 սին-
 տէ վէ յուհիսին 4 իւնտէ ագա օլուհան սէ-
 մահէթըլ փէտէրլէրին ումումի մէճիսլէ-
 րինտէ սիւրէթը սահիհէտէ վէ թէտգիլա-
 թը ըսղըմէ իլէ թէֆթիշ գըլընտը : Վէ մէճ-
 իսի շէրիֆին տըր քեաթիպի փասէթապը իլէ
 ճիւմլէնին էֆքեարը Բաբա հաղրէթլէրինին
 մալիւմիւ օլտուգտա , շու վէճն իլէ պիլ-
 շարթնամէ իլանընը , զաթը շէրիֆլէրի մէղ-
 քիւր Բրօբականտա մէճիսի շէրիֆինէ էմէ-
 պուլուրաալար :

Իրօքականա Ռեճիւի շէրիֆին, Եւրօպայն
լարը Ռեճիւի շէրիֆին Ռեճիւի շէրիֆին
Եւրօպայն.

Օրբի խոյր իւն ետտ օրունան Սէքի-
զինձի Գրիգոր Պետրոսուն վէժաթը իւն Լը-
մէնիւրին Արիկիա պատրիարքը քիլիսէսի
բէխինաէն (չօպանընտան) տուլ գալարըն-
աա, միւնիսէլ օլան պատրիարքը խառն-
սի հագգընտա աղըր միւճատէլէր զուհու-
րի իւն ալէվիլի օլտու: Հիքմէթը Իլահիյէ
իւն, էֆէնտիմիլ Տօգուզունձու Պիոս Քա-
հանայապետ պու միւճատէլէրի օրթատան
գալարըմագ իւղըն, Լսորիւրին Աուիրակ
Գեր. (Վալէրիա) վասէթատը իւն, Գեր.
Տ. Սէլքուն Աղարեան Բարտին եպիսկոպո-
սունու միւնիսէլ օլան պատրիարքը վէ-
քիլ նասալ իյլէտի. պատէհու զաթը շէրիֆ-
լէրինին (Բաբանըն) գապուլի իւն, եէնի
Պատրիարքըն ինթիսապընա տախի մուպա-
շըրէթ օլունտու:

Իմաի պալատէ մէղքիւր Գուտտու շէ-
րիֆ բաթըլի վէ Լսորիւրին Աւաբէլիան
Աուիրակ վէքիլի Գեր. Տ. Յովսէփ Վա-
լէրիանըն բիասէթի իւն, Արիկիա Լըմէնի
եպիսկոպոսարը Լիպանանտա քէնտի Վերա-
փոխում քիլիսէլէրինէ թօփլանարագ Տ. Ան-
տոն Հասունեան Լըքեպիսկոպոս վէ Լսի-
թանէ Լըմէնիւրինին Ասիագահընը պատ-
րիարքը մէսնէտինէ իսթիտա իտիւպ, իս-
մինէ Տօգուզունձու Պետրոս թէսմիյէ իյլէ-
տիլէր, բէք պէօլէք իւմիտ իտէրէք քի,
պու թէսպիլի իւն, Լսիթանէ տայրէսի բու-
հանի հիւքիւմէթինին, Արիկիա պատրիարք-
ը իւն պիլլէշմէսինի քիւրսի շէրիֆ տա-
հա պիլր սուհուլէթլէ իհասն իտէր. իմաի
պու արզու վէ էմէլլէրինի քէմալը ուպու-
տիյէթլէ վէ սինօղձա պիլր նամէ իւն, Քա-
հանայապետ էֆէնտիմիլ հագրէթլէրինէ պէ-
յան իյլէտիլէր:

Պունլարըն ճիւմլէսի մէսալիհի Եւրօպ-
յէյէ մէմուր Իրօքականտա մէճիսի շէրի-
ֆինէ իհալէ գըլընտըգտա, հէր պիլր շէյ սէ-
րիան վէ թէտգիգաթը քէսմիլլէ իւն միւ-
թալաա օլունարագ շէրաֆէթլու Բաբա է-
ֆէնտիմիլ տախի հիւքիւմէթը ճէլիլէսի իւն
պու մատտէյի մուհիմիյէ պէրվէճըն աթի
պիլր նիզամ վէ գանուն կէօսթէրմէյէ լուծֆ
պույուրտուլար:

Լիվլէլա զաթը շէրիֆլէրի, 1830 յուլիս 6
թարիխի իւն, զիքրի իղլէթլէ ետա օլունան
Սէքիզինձի Պիոս Քահանայապետին «Վա-

տիմաէն պէրու» քէլիմէլէրի իւն պաշանան
Կոնգալը իւն Լսիթանէ տայրէսիին թէղէին
իթմիշ օլտուղու Ասիագահընը վէ Լըքե-
պիսկոպոսընը իւնիլանլէրինի լաղլ իթաի:

Պատէհու Լսիթանէնին բուհանի տայ-
րէսինի, Լըմէնիւրին Արիկիա պատրիարք-
ը իւն մուէպպէտէն պիլլէշտիլար, վէ ի-
րատէ իթաի քի եէնի Պատրիարք վէ խալէֆ-
լէրի, Արիկիա Լըմէնի Պատրիարքը թէսմի-
յէ օլտուլար, վէ պունլար կաթողիկոսընը
քիլիսէլէրինի Սթամպոլտա նասալ իտիւպ,
նիզամընա մուվաֆըք բուհանի հիւքիւմէթ-
լէ Սթամպոլ քիլիսէսիին տախի իտարէ իթ-
սինլէր: Թէքրար իրատէ իյլէտի քի, պու
կիւնքի կիւն Արիկիա պատրիարքընըն վէ
Լսիթանէ նասագահընըն հուտուտու նէ
իսէ, պու եէնի պատրիարքընըն հուտուտու
տախի այնի օ օլտուն:

Քէզալիք, պու անէտէք Լսիթանէ Աս-
իագահ սերփիօգորոսու պունունան Գեր.
Հասունեան Տէր Անտոնու Արիկիա պատ-
րիարքընըն ինթիսապ իսթիտաարըն տա-
խի գապուլ վէ թատիգ իյլէտի, ֆագաթ
ինթիսապ ինթիմալ տըր սօգուշտուրուլ
մուշ օլան պաղը նօգսանլարը հէր նէ իսէ
տէ, վէ էն պաշլըճալարընը տա թէնգիհ ի-
տէրէք, (թէմիլլէյէրէք) էմր իթաի քի մու-
պարէք պալիուն տախի քէնտիսինէ վէրիլսին:

Վէ էլան միւճէտտէտէն իհտաս օլունմուշ
օլան պու պատրիարքընըն ճանլարա միւֆիտ
օլմասը, վէ քիլիսէ նիզամը հէր նէրէտէ շիւպ-
հէլի պիլր հիյէթթու պունունուլ եօլուն-
տա վէ նիզամընտա իհտաս օլունմուղտա, պէօ-
յիւք գարարլար թէպէյիւն իթալիյինտէն,
պունտան տա մուհաֆաղա օլունմասը իշիւն
շէրաֆէթլու էֆէնտիմիլ պունու պիլր վէ-
սիլլէի խոյրիյէ տտա իտէրէք, պալատէ մէղ-
քիւր Լըմէնի պատրիարքընը հագգընտա
տախի քիլիսէ ինթիզամընա միւթապիգ պիլր
թագըմ պաշլըճա գանունլար վէ նիզամլար
վաղ իյլէմէյի թէնտիպ իյլէտի:

Իմաի, պունլարըն ճիւմլէսի մէսալիհի
Եւրօպիյէյէ մէմուր օլան Իրօքականտա մէճ-
լիսի շէրիֆի ճանիպիտէն թէտգիգաթը լա-
ղըմէ վէ սիւրաթը լայրգէ իւն թէֆթիշ վէ
թէճէսսիւս օլունտուգտա, զաթը շէրա-
ֆէթսիմաթ էրի ումումի քիլիսէ իւղլէրինէ
մալիք օլտուղու հիւքիւմէթը ճէլիլէսի իւն
աթիլիւղլէրը գանունլարը իհտաս իտիւպ,
էմր իթաի քի պունլար պալատէ մէղքիւր
պատրիարքընտա թէմամը իւն մուհաֆա-
ղա օլունտուն:

Պատրիարք ինթիխապընտա, գուրա աթ-
մայա եալընըզ եպիսկոպոսարըն հուգուգու
օյսուն, վէ պու եպիսկոպոսուգ բիւթպէ-
սի օլմայան եկեղեցականլար վէ քահանայլար
ապրա միւտախէլէ իթմէսինլէր: Հէլէ տիւն-
եէվիւէրաէն հիչ պիր քիմսէ հիչ պիր վէսիլէ
եա պէհանէ իլէ պու իշէ գարըշմայա եա-
խօտ ինթիխապտան պիր հիսսէ էտինմէյէ
ճէսարէթ իտէմէսին:

Պատրիարք ինթիխապը Ղապէլահան Ղ-
թուտան գապուլ օլունմատըզձա վէ ատէ-
թի իւզրէ թաստիգ գըլընմատըզձա եէնի-
տէն ինթիխապ օլունան Ղըմէնի Պատրիարք-
լարը նէ աթուլարընա օթուրապիւսինլէր,
նէ տէ պատրիարքըզ տայրէսինտէ պիր
հուգուգ եա պիր րուհանի հիւքիւմէթ իճ-
րա իտէպիւսինլէր, վէ պունա գարշը սայրը
հէր նէ ատէթ վար իսէ տէ օրթատան գալ-
տըրըլըն:

Քիլիսէյէ եախօտ քէնտի աթուլարընա
վէ պատրիարքըզլարը տայրէսինտէ օլան
քեաֆֆէյի քիլիսէլէրէ վէ մուպարէք մա-
հալէրէ միւթաալիգ օլան էմլաքը, Պատրի-
արքլար Րօմա Քահանայապետինին րըզասը-
նը ալմատըզձա նէ սաթապիւսինլէր նէ տէ
հէտիլէ իտէպիւսինլէր, նէ րէհինէ գօյա-
պիւսինլէր վէ նէ տէ եէնիտէն իլթիզամա
վէրէպիւսինլէր, եախօտ հիչ պիր թարղ իլէ
էլտէն չըգարամասընլար վէ պաշգասընա տա-
էլտէն չըգարթմասընլար, վէ էյէր պունա
մուղայիր պիր հարէքէթաէ պուլունուրլար
իսէ, օ հարէքէթլէ բանագրանք ալթընտա
գալսընլար, թըպզը զիքրի խայր իլէ եատ օ-
լունան Քիլիսէի Պօղոս Քահանայապետին պու-
մատտէլէր իւզէրինէ վէրտիյի շարթնամէ
մուճիպինճէ, նասըլ քի պատրիարքլար մէս-
նէտէ կէլաիքտէ, մէճպուր օլտուգլարը եէ-
մինին սիւրէթինտէ տախի մուգայէէ տ տիր:

Պատրիարքլար պէշ սէնէտէ պիր տէֆա
տուքեալլարըն մէզարընա քէնտիլիքլէրինտէն
վէ պիզզաթ զիտրէթ իթսինլէր վէ օ տէվըր-
տէ պուլունան Րօմա Քահանայապետինէ կէ-
րէք չօպանլըգ իըզմէթլէրինին վէ կէրէք
պատրիարքըզ տայրէլէրինէ միւթաալիգ ահ-
վալը տայրէսինին հիսապընը վէրօինլէր, նա-
սըլ քի պու տա, պալատէ մէգքիւր եէմին
սիւրէթինէ տէրճ օլունմուշ տուր:

Եպիսկոպոսլար ինթիխապընա կէլաիքտէ,
Սրբազան հաղրէթլէրի շու նիզամըն իպգա-
սընը էմր իլէտի:

Ղըմէնի պատրիարքըզը տայրէսինտէ հէր
նէ վազըթ քի պիր թեմ միւնիսէլլ օլուր,

եանի պօշ գալըր իսէ, էվիլէլ պէ էվիլէլ,
Պատրիարք քէնտի տայրէսինտէ օլան եպիս-
կոպոսլարը մէճլիսէ տալէթ իթսին, պատէ-
հու պու սինօդ մէճլիսինէ թօփլանան կէ-
րէք քէնտիսի Պատրիարքտան վէ կէրէք ե-
պիսկոպոսլարտան իւշ միւսթայիտ եկեղեցա-
կանլար թէքլիֆ օլունտուն, քի Սրբա-
զան Քահանայապետ տախի պունլարտան էն
միւսթայիտինի վէ էն լիագաթլըսընը ինթի-
խապ, վէ միւնիսէլլ օլան եպիսկոպոսլուգ ա-
թուունա նասպ իթսին: Օլաթը շէրիֆլէրի
պու եպիսկոպոսլարըն քիւրօի շէրիֆլէ լի-
ագաթլը զաթլար վէ կէրէքտէն մինասիպ օ-
լանլարը թէքլիֆ իտէճէքլէրինտէն ասլա
շիւպհէ իթմէզ, քի Սրբազան Քահանայա-
պետ Ղապէլահան մէմուրիլէթի միւգթէ-
զաթընձա մէճպուր օլմատըն պաշգա պիրինի,
տախի օ թէքլիֆ օլունանլարտան օլմատաւա
եպիսկոպոս ինթիխապ իտէրէք միւնիսէլլ օ-
լան քիլիսէյէ նասպ իթմէյէ:

Պու ճիւմլէ իլէ եա մէճպուրի պիր մաս-
լահաթտան սօլայը, եա եօլարըն ուզագլը-
ղընտան նաշը, եպիսկոպոսլարըն ճիւմլէսի
Պատրիարք թէրաֆընտան տալէթ օլունան
մէճլիսէ կէլէմէտիքլէրի հալտէ հիչ տէյիլ ի-
սէ թեմ սահիպի վէ րուհանի հիւքիւմէթ-
լէրի իւզէրլէրինտէ պուլունան իւշ եպիսկո-
պոս հէր հալտէ պալատէ մէգքիւր Պատրի-
արք իլէ օ սիւնհօգոսա թօփլանսընլար, վէ
կէլէմէյէնլէր տախի թէքլիֆ իտէճէքլէրի
իւշ զաթը եաղը իլէ պիւտիւրսինլէր: Վէ օ
մէճլիսին մազպաթաար Վեր, Ղապէլահան
Նուիրսկ վասէթասը իլէ մէսալիհի Շարգի-
յէյէ մէմուր օլան Րօբատիսնտա մէճլիսի շէ-
րիֆինէ թէսիւր գըլընսըն քի, Սրբազան
Քահանայապետին հիւքիւլ ճէլիլ թահթը-
նա ալընսըն:

Սրբազան հաղրէթլէրի Ղըմէնի եպիսկո-
պոսլարընըն ինթիխապը հագգընտա պու նի-
զամլարը գարարլաշտըրտըգտան սօղրա Շարգ-
այնընտա օլան սայրը պատրիարքըզլարը տա-
խի տալա ունուլթմայարագ պէյան իթտի քի,
քէք շապուգ վագըթտա անլէրին ճիւմլէսի
իլիւն տախի պու եպիսկոպոս ինթիխապը
մատտէի մուհիմմէսինի պիր նիզամ վէ գա-
նուն թահթընա ալթճագ տըր: Նասըլ քի
աշըգտան աշըղա քէլամլէր իլէ պէյան իթտի
Վեր, տախի Սարօնի վէ Մէլքիթ Պատրի-
արքլարընա, վէ պու էսնատէ Րօմատա մու-
գիմ օլան սայրը Շարգ եպիսկոպոսլարընա:

Պունլարըն քեաֆֆէսինի շէրաֆէթլու-
էֆէնտիլիլ նիզամա ալըպ էմր իլէ "ի, շէյ-

լէ քի պուհա մուղայիր (էսկիտէն) հէր նէ վար իսէ, տախի պաշլըճա զիքր օլունմա, յա շայան օլանլարը տա, Սրբազան Քա հանայապետ ճիւմլէսինի ֆէսիս իթաիքի պու շիմոիքի նիզամ գուվլէթ վէ սուպուլթ քէսպ իթսին:

Վերիլտի Տօմատա, Բրօբականտա մէճ, լիսի շէրիֆ սէրայընտան, 1867 (Յուլիս 10

ԱԼԵԿՍԱՆՏՐՕ ԳԱՐՏԻՆԱԼ ՊԱՐՆԱՊՕ ԸԷԻ՝
ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՍԻՄԵՈՆԻ ԿԻՎԱՆ ԿԵՐԻՄԻ
ՄԵՕԿԻ-Ր Ե ԵԷՐԻ

Պատէհու յուլիս այրն օն իքինճի կիւնիւ առէթ իւզրէ քահանայապետական էսրար մէճլիսինէ թախսիս օլունտու, վէ անտէ շէրաֆէթլու էֆէնտիմիզ, սէմահէթլու (գարտինալ) փէտէրլէրէ մուխաթապ շու նութ գու իյրատ իյլէտի:

ՇԵՐԱՑԷԹԼՈՒ ԷՑԷՆՏԻՄԻՉ ՎԷ ՀԻՔՄԷԹԸ ՐԷՊ-
ՊԱՆԵՑԷ ԻԼԷ ՏՕԳՈՒՋՈՒՆՃՈՒ ՊԻՈՍ ԲԱՀԱՆԱՅԱ-
ՊԵՏԻՄԻՋԻՆ 1867 ՍԷՆԷՍԻ ՅՈՒԼԻՍԻՆ ՕՆ ԻՔԷՆՃԻ
ԿԻՒՆԻԻ ԱԳՏ ԻՅԼԷՏԻԿԻ ԷՍՐԱՐ ՄԷՃԼԻՍԻՆՏԷ ԻՅ-
ՐԱՏ ԻՅԼԷՏԻԿԻ ՆՈՒԹԳ ՏՈՒՐ:

Միւրվէթլու գարընտաշար:

Կէչէն սէնէ յունլարըն տօգուզունտա զիքրի խայր իլէ եատ օլունան Վրիգոր Պետրոս Կիլիկիա Նրմէնիլէրի Պատրիարքը թէրքը տիւնեա իյլէտիքտէ, էօյլէ խալի պիր վագըթտա Պատրիարգական Բիլիսէնին խաւրէսի հագգընտա աղըր միւճատէլէլէր զուհուրա կէլտի: Իմտի էզճան իւ տիւ մէզքիւր պատրիարգըղըն բուհանի խայրընա, վէ միւշքիլաթընըն տէֆինէ ֆէվգէլատէ խահիշքէր օլուպ, օլ վէճհ իլէ Սարտին Նրմէնիլէրի առաջնորդու վէ միւրվէթլու պիրատէրիմիզ Նազարեան Պետրոսու, մէզքիւր պատրիարգըղըն առաքելական վէքիլիլինէ նասպ իւ թային իյլէտիք:

Պատէհու պիղիմ էմրիմիզ իլէ միլլէթին եպիսկոպոսլարը եէնի պատրիարգ ինթիխապը իչիւն սինօղ մէճլիսինէ թօփլանըպ, պու մէճլիստէ տախի միւրվէթլու պիրատէրիմիզ Յովսէփ Վալէրկա Նրուսաղէմ Պատրիարգը վէ Սուրիատա պիղիմ Նաքբէլեկան Նուրիւրակ վէքիլի թէրաֆըմըղտան վէրիլէն նաւ:

Ֆուզլար իլէ հագըր պուլունտու: () մէճ, լիստէ քի կէչէն սէնէ սեպտեմբեր օն տէօր տիւնտէ Ղէպէլը Վիպանանտա հագըրէթը Սէրիէմ անանըն միրտընա թէպէրրիւք օլունան Նրմէնի քիլիսէսինտէ վագի օլտու: մէզքիւր եպիսկոպոսլար թէքմիլ գուրա իլէ միւրվէթլու պիրատէրիմիզ վէ Նիթանէ Նրմէնիլէրի Նախագահը Հասունեան Նիսան Նրքեպիսկոպոսու օ մէսնէտը ճէլիլէ թէրքի իթմէք իսթէտիքլէրինի պէյան իյլէտիլէր, վէ պիր ուպուտիլէթնամէ եազարապիֆրաթ աճիզանէ նիազլէր իլէ պու ինթիլիսապը թաստիգ իթմէմիզի նիազ իյլէտիլէր: վէ պուհուն իլէ պէրապէր պիղիլէրէ շունուտա պէյան իյլէտիլէր քի, օ ինթիլիսապը վէլ մէլէրինտէն մէրամ վէ մագսէտլէրի շու փրմիտ իլէ իտիքի, պատրիարգըղ վէ Նախագահըղ աթուլարը գանունա մուվաֆըղ պիր նիզամ իլէ պիր պիրինէ պիրլէշտիլիլին: Վագտա պու աթուլարըն պիրլէշտիլինի Նիթանէնին Նրմէնի Վաթուլիքլէրի չօգ տէֆա մաթլուպ իթմիշլէրտի, վէ պու պիրլիլի նիազլար իլէ տախի մաթլուպ իթմիլէր զիքրի խայր իլէ եատ օլունան սէլէֆիմիզ օն ալթընճը Վրիգորտան վէ պիղլէրտէն տախի: լաքին աղըրճա վէ մուհագգագ սէպէպլէր, պու արզուլէրի իճրասընա մանի օլմուշուտու: Պու ճիւմլէ իլէ 1859 սէնէսի էօյլէ թէրթիպ իթմիշ իտիքքի, Կիլիկիա պատրիարգըղը աթուլու չօպանընտան միւնիսէլլ օլտուգտա, եէնի պատրիարգ ինթիլիսապը մէքս օլունսուն քի միլլէթին մուգատտէս առաջնորդլարը ինթիլիսապտան էվլէլ, իքի աթուլուն պիրլէշտէսի հագգընտա նէ էֆքեարտա իսէլէր, անը սէրպէսթճէ պէյանէ միւգթէտիր օլտուշլար:

Իմտի. ինթիշարը տինի Իսէվի իչիւն, Շարգ քիլիսէսի մէսալիհինէ թային օլունան Բրօբականտա մէճլիսիմիզ պուշլարըն ճիւմլէսինի թէտգիգաթը լազըմէ վէ թէգայէլուտաթը միւգթաղիլէ իլէ թէֆթիշ իյլէտի: մէճլիսի մէզպուրուն ինհասը իւզէրինէ կէրէք միւրվէթլու պիրատէրիմիզ Հասունեան եղջայր Նիսանուն Կիլիկիա պատրիարգըղընա ինթիլիսապ վէ իսթիտասընը վէ կէրէք Պատրիարգըղ վէ Նախագահըղ աթուլարըն պիրլէշտէսինի քի պու գատար գուվ վէթլու նիազլար իլէ հէմ եինէ օ եպիսկոպոսլար, վէ հէմ Նիթանէնին Նրմէնի Վաթուլիքլէրի արզու իտէրլէր իտի, թաստիգ իթմէք իսթէտիք:

Վէ պու մատտէլէր իչիւն էմր իթմիք:

քի հէր թէ ֆէրրիւ աթընը մու ֆաստայէն պէ-
յան իտէճէք օլան Առաքելական նամէմիդ
գուրչուն միւհը իլէ մէմհուր օլարագ վէ-
րիլսին :

Վէ պուհու շու սէպէպլէ տախի ճան իւ-
իւ կէօնիւլտէն իճրա իթաիք քի , միւրվէթ-
րու եղբայր Աստուհ Զասուհեան . գատիմտէն
պէրու զաթընտա մէզհէպճէ ֆէղայիլի մէր-
ղուպէ վէ տիյանէթ , վէ սաղ վէ նէճաթէ
միւֆիտ թալիմաթը բուհանիլէ , վէ պիղէ-
րէ վէ պու Պետրոս Աթուռնա սատագաթ
վէ բայէթ վէ Վաթայիք մէզհէպլի մէսալի-
հինէ վէ քիլիսէ սէրպէսթիլէթիլնէ միւթա-
ալիք խուսուսլարա տա եպիսկոպոսլարա ճա-
յիզ օլան մէրալիք նըշանէլէրի կէօթէրմիշ
օլտուղունտան , Պատրիարքլըք մէսնէտինէ
շայան վէ քիլիսէ նիզամաթընն կէրէյի կիպի
թէճաթիտինէ միւգթէտիր պիր զաթ տըր :

Վէ շուհու տա իլավէ իտէրիլ քի քեաֆ-
ֆէյի Արմէնի Արիկիա եպիսկոպոսլարը քէն-
տի իսմէրինէ պէօլէք շէրէֆ վէրէրէք , ա-
շիքեար վէ ֆասիհ պիր լիսան իլէ պիղէ պէ-
յան իթաիլէր քի , քէնտիլէրի տէ ճան իւ
կէօնիւլտէն արղու իտէրլէր , կէրէք գալի-
էն պու Առաքելական Աթուռա միւթթէ-
ֆիք օլմաղա , վէ կէրէք պիղիմ վէ պու Ս .
Աթուռն իրատէլէրինէ միւթի օլմայա , վէ
պիղտէն վէ պու Ս . Աթուռան քէնտիլէրի-
նէ հէր նէ իհալէ վէ էմր օլունուր իսէ ,
ճիւմէսինի իճրա իթմէյէ :

Իմաի էմինիլ քի , Հագգ Թասալանըն
մուալէնէթը գալիլէսի իլէ միւրվէթիւ պի-
րատէր Աստուհն վէ բէֆիլէրի օլան ե-
պիսկոպոսլարըն ասարը ճահա իւ զայրէթլէ-
րի իլէ , Արիկիա կաթողիկոսլուղունտա Վա-
թայիք մէզհէպլի կիւն կիւնէ թարագգը վէ
թէզայիւտ պուլաճագ տըր , վէ քիլիսէ նի-
զամաթը հէր տէմ շիշէք կիպի աշըլըպ մէյ-
տան ալաճագ տըր :

Չիւնքի ճիւմէնիլտէն մէսթուր տէյիլ
տիր միւրվէթլու գարտաշար քի Շարգ քի-
լիսէլէրինտէ նէ աղըր վէ նէ կէօղ եաշլարընա
մուճիպ օլաճագ զիանլար հասըլ օլմուշ
տուր , պիր թագըմ պէտֆալ շիգագլարտան
(հերձուած) քի չօք էսկի վագըթլարտան
պէրու օ քիլիսէլէրի կաթողիկէ պիլիլիստէն
էօյլէ ֆէնալըգլար իլէ պէօլտիւ պըրտըր :

Պու Առաքելական Աթուռ , պու զիանլա-
րա լայրգ օլան տէվայը թէտիլէ իթմէքտէն
հիշ պիր վագըթ վաղ կէզմէմիշ տիր : Վէ
վագաա պու քիլիսէլէրտէն պաղըլարը , թէյ-
սիրաթը էլթաֆը Ելահիլէ իլէ , ագայիտի

տինիլէ եանի կրօնտիտի վարդապետու թիւն-
լարը իլէ կաթողիկէ պիլիլիստէ տէօնիւպ
կէլտիլէր իսէ տէ , իշլէրին վէ վագըթլարըն
գարարըղըղընտան , պու քիլիսէլէրին ճիւմ-
լէսինտէ տէ նիզամ իւ ինթիզամըն իպգա-
սը միւմքին օլամատըր : Պուհարըն պօղուլմա-
սընտան վէ թէզլիլ գըրընմոսընտան իսէ հէ-
րեաթիկոսլուգլար հասըլ օլուր :

Պիղտէն էվլէլ Բամա քահանայապետլէրի ,
Շարգ քիլիսէլէրի պընլարընն քի տինէ .
ախլագ թէմիլլիլնէ վէ քիլիսէ քէմալէթի-
նէ մուղայիր տէյիլէր իտի . թէքմիլ վէ լէ-
քէսիլ սագլանմատընը միւրատ իլէտիլէր վէ
պիղ տախի 1848 յունվար 6 թարիխի իլէ
նէշը իլէտիլմիդ նամէի ումումի իլէ պու-
հու թասաթիլ իլէտիլ :

Եւքին ֆարգարը քի քեաֆֆէյի բուհա-
նի առաջնորդլար վէ քահանայար քէնտիլէ-
րինէ միւթաալիք օլան քիլիսէնին խորհուրդ-
(էսրար) խըզմէթլէրինին նիզամըն քէմալը
տըգգաթլա մուհաֆաղա իլէսինլէր , վէ
պէօլէ պիր նիզամ հէր պիր առաջնորդուն
քէյ վէ միւրատընա պիր վէճհ իլէ թէրք օ-
լունամայըպ , իլա պու նիզամլարըն իշպու-
Առաքելական Աթուռն իշխանուլթիւնու ի-
լէ թէգարրիւր իթմէսի տախի , պիր ֆարգը
աղիմ օլուն :

Վէ վագաա քիմսէյէ ճայիլ տէյիլ վէ օ-
լամաղ տա քի , էօյլէ բուհանի նիզամլար շու-
եա պու թարգ իլէ , եախօտ ճիւղի պիր շէյ
իլէ եա թէպաիլ եա թէճաթիտ վէ թէնղիլ օ-
լապիլսինլէր , նասըլ քի մախսուսճա պու-
հու թալիմ իթտիլէր օն տէօրաիւնճիւ Պե-
նէգիկոսս 26 դեկտ . 1743 վէ օն ալթընճը
Վրիգոր . (3 փետր . 1832) թարիխի իլէ
եաղարգլարը Առաքելական նամէլէր իլէ ,
պիղ տախի օ նամէլէրի , վէ օնլարա տէրճ օ-
լունան գանուլարը պիղիմ տախի Առաքե-
լական եիւքսէք հիւքիւմ թիմիլ իլէ թա-
ալիք իտիւպ , էմր իտէրիլ քեաֆֆէյի Շարգ
քիլիսէլէրինէ քի անլէրի քէմալը տըգգաթ-
լէ մուհաֆաղա իլէսինլէր :

Եւքին շունա տա մալիւ մաթըմըղ օլտու-
ղունտան քի Շարգ քիլիսէլէրինին բուհա-
նի իտարէլէրինտէ պաղը շէյլէր տէ վար քի ,
կէչէն վագըթլարըն ֆէնալըղընտան պու ա-
նէտէք պիգարար գալմըշար տըր , վէ լայը-
գը վէճհ իլէ նիզամ ալթընա ալթնմըշ վէ
թասաթիլ գըրընմըշ տէյիլէր տիր նասըլ քի
պալատէ զիքը օլունան միլէլը Շարգիլէյէ
եաղարգլմըղ նամէ իլէ խաթըրա պըրագմը-
շըղ , վէ շիւնքի պու քիլիսէլէր էօթէտէն

պէրու պաշտօնաւոր տրգագած վէ ինթիմամբ մրդը տալէն ինթիմ տիր, պուհարտա ազիզ գանուհարա թաթպիգէն վէ մուպարէք բէտէրէրին շարթնամէրէրի մուճիպինճէ, հէր խուսուսուն գանուն իլէ թաստիգ վէ թէզէրին գրլնմասը իշիւն, հէր ճիհէթլէ քէնտիլէրինէ տէսթկիր վէ մուալլին օլմայա միւսարաւթ իտէրիմ:

Վէ չիւնքի քիլիսէճէ ըսլահաթ մատ տէի մուհիմմէսի պապրնտա պիրինճի տէ. բէճէտէ վաճիպ իւլ ինթիմա պուլունան շէյ եպիսկոպոս ինթիմապը մատտէսի տիր, վէ քիլիսէնին խայր իւ մէնֆաւթը վէ տինտար ճանկարն սէլամէթի պաշլըճա պուհա մէնուլ վէ մուհասարը տըր, հէր ճահա իւ իգտամբըրը վէ ագլ իւ ֆիքրիմիզի պէյլէ աղըր վէ մուհիմ պիր մատտէ իւզէրինէ ճէլպ ինթիմէյի վաճիպէյի զիմմէթիմիզտէն աւտ իտէրիզ:

Վէ զիտտէսի իլէ, շու սէպէպէ մէպնի քի, հաղրէթը իսա էֆէնտիմիզտէն, զալէթտէն մուլթուլու վէ հէվարիունլար շէյ իսի հաղրէթը Պետրոսա վէրիլէն, պիւթիւն քիլիսէյի գայըմագ, կիւամէք, վէ իտարէ ինթիմէք մէմուրիլէթը բէֆիէսի մահզա պիղիւրէ այիտ օլմուշ տուր: Վէ վագաա պիղիմ իշիւն եպիսկոպոսլուգլարա էն լայրգլը օլանլարն ինթիմապ օլունմասընտան զիտտէ էլլէմ, տայիմա տրգագած վէ ու. յանըգլըղա միւհթաճ պաշգա հիշ պիր գայտ, իգտամ, վէ հաճէթ օլամագ, վէ պու սէ, պէպտէն նաշը, պու եպիսկոպոսլարն ինթիմապը հագգընտա, իրատէմիլին նէ օլտուղունու, պիղիմ միւրվէթլու գարն. տաշարըմըղ, վէ ասըլ Շարգ թէմէրինէ թագտիսէն սահիպ օլան եպիսկոպոսլարա տալիս պէյան իլէտիք:

Օիրա միւրատըմըղ պու տուր քի, ասըլ քէնտիսի Պատրիարգ վէ եպիսկոպոսլար պիւզէ իւշ լայրգլը զաթ կէօսթէրսինլէր քի, պիզ տէ պուհարտան էն լիագաթլըսընը ինթիմապ իտէրէք, միւնիսէլ օլան աթուուն հաճաթընը տօլտուրապիլէլիմ: Վաքին պուհու Վրմէնիլէր իշիւն գարարլաշորըրըրըմըղա, Շարգ պնընըն սայըր պատրիարգլարընը տալիս ունուլթմայըպ պիր ան էվվէլ պուհարըն հագգընտա տալիս պու եպիսկոպոս ինթիմապը աղըր վէ մուհիմ մատտէսի իշիւն գանուն վէ նիզամ վէրմէյէ ճահա իւ տէճէյիզ: Վէ պու ֆիքրիմիզի, պու կիւնլէրտէ Րոմատա պուլունան Սարօնի վէ Րում Սելքիգ Պատրիարգլարընա վէ սայըր Շարգ

եպիսկոպոսլարընա պէյան վէ թէպլիզ իլէտիք: Չիւնքի եպիսկոպոսլուգ մէսնէտը ճէլլիլինէ, օ մագուլէլէրի ինթիմապ ինթիմէլի տիր քի, մուվաֆֆապիլէթ լուլթու իլէ միւշէրրէֆ օլմուշ օլտունլար, նասըլ քի Պօղոս առաքեալ Տիմոթէոս վէ Տիտոսա եաղտըրը նամէլէրտէ պիրէր պիրէր զիքը իտիւպ թէնպիհ իտէր: Վմոի եպիսկոպոս օլաճագլար լաղըմ տըր քի, աղիզ գանուհար ահաքեամընճա, լէքէօիզ պիր աիլագ վէ աղըր թապիւթլա մէշուր օլտունլար, սէլամէթէ չըգարըր տին թալիմաթլարընը մէտհէ շայեան սիւրէթտէ պիլիսինլէր վէ Վաթուլիք տիւնինէ վէ ճանկարն սէլամէթինէ մուհապպէթ վէ զայրէթլէրի օլուպ, տէյիլ քէնտիլէրինէ իլլա հագրէթը իսայէ մախսուս օլան մէնֆաւթը արայարագ հէր պիրի տայիմի սիւրէթտէ թէմէրինտէ օթուրուպ, անլէրի քէնտիլէրինէ մախսուս վէ նիզամա մուլվաֆըգ սէլահիլէթլէ իտարէ ինթիմէլէր, վէ կէրէք բահիպլէրի վէ կէրէք ճէմիլէթի գալլէն վէ ֆիլիլէն վէ Վլահ քէլամընը վագ իւ տէրէք, վէ խորհուրդլարը իճրա վէ թէտիլէ իտէրէք, անլէրի զէհըլի մէրալէրտէն մէն իտիւպ, սէլամէթ մէրալէրինտէ կիւտսիւնլէր, վէ հէր ան Վլահըն թէնպիհլէրի ճատտէսինտէ քէնտիլէրինէ բէհպէր օլտունլար:

Վէ Վիլիկիա կաթողիկոսլուղունտա հէր պիր շէյին մուվաֆֆապիլէթլէ պաշա չըգմասը իշիւն մէզքիւր եպիսկոպոսլարա էմր ինթիմ քի, տէրագապ պատրիարքլարընըն նէզտինէ մէճլիսէ թօիլանըպ, պատրիարքլարընըն հարէքէթի վէ հուտուտունու Շարգ քիլիսէսի մուամէլաթընա մէմուր Րօբա կանտա մէճլիսի շէրիֆինէ արզ ինթիմէլէր, վէ շիմոիտէն տէ թէնպիհ ինթիմ քի պուհուլար մէճլիսի մէզքիւրտէն թէֆթիշ օլունալագ, հիւքիւմէթ վէ շէրիաթը ճէլլիլէմիզլէ տալիս թաստիգ օլունմատըգճա, հիշ պիրինի իճրա իտէմէսինլէր:

Քէզալիք մէճլիսի մէզքիւր վասէթասը իլէ, եէնի պատրիարգա վէ Վիլիկիա Վրմէնիլէրի եպիսկոպոսլարընա, զիլըրի իտարէլէրինտէ օլան տինտարանըն բուհանի ֆայտէլէրինին կիւն պէ կիւն ֆաղլա պուլմասը իշիւն լաղըմ կէլէն ինթարաթ վէ թալիմաթըմըղը ինթա ինթիմէյէ միւսարաւթ իտէրիզ:

Վմոի էմինիմ քի, կէրէք քէնտիսի Պատրիարգ, վէ կէրէք բիֆագաթընտա պուլունան եպիսկոպոսլար հէր խուսուստա պու մէմուրիլէթը միւհիմմէլէրինի, մէրտիք ճէսարէթի իլէ իճրա իտիւպ, սապը, թահամ

միւլ. Թալիմաթ վէ մուհապպէթլէ, ճանա
մուխաթարալը օլան շիգադլարը (հերձուած)
Թէքրար ազիզ Գաթուլք քիլիսէսի տէրու
նինէ տախիլ իթմէյէ զայրէթ վէ իգտամ ի
տէճէքլէր տիր:

Իմտի Շարգ քիլիսէլէրի մէսալիհինէ մէ
մուր Բորթաղանտա մէճլիսինինին վէ Բօմա
քիլիսէսինին գարտինալարը հիւրմէթլու
գարտաշարմըղն ինհասը իւզէրինէ, վէ ի
ճապ իթտիյի հալտէ պու խուսուստա պու
լունան պիլճիւմլէ վէ պաշլըճա նօգսանաթը
տախի թէնգիհ իտէրէք, հիւրմէթլու գա
րնտաշարմըղ Հասունեան Լնտոնուհ Կիլի
կիա պատրիարքըղընա ինթիսապ իթմէլէրի
նի Թաստիգ իյլէտիք: Վէ բէհինի մուհապ
պէթիմիզի քէնտիսինէ տահա պիր թէվա
թուրէն պէյան իթմէք իւզրէ. նիազ վէ իւ
թիտաօր իւզրէ հաղրէթը Բէթրօնուհ ճիւ
մինտէն ալընան մուպարէք Պալիուհուհ ի
թասընա վէ բիասէթը բուհանիյէ իքմալինին
իշպու մուպարէք ալամէթինի քէնտիսինէ
պիզ քէնտիմիզ կիլինտիրմէյէ գարար վէրտիք
Ղայէթտէն էմինիմ քի. իշպու նըշանէի մահ
զուզլիյէթիմիզ, կէրէք քէնտիսի Պատրիար
գա, վէ կէրէք պու Լաքբէլուհան Լթու
տան տայիմա թէվէճ ճիւհ վէ մուհապպէթ
կէօրմիւշ վէ կէօրէճէք օլան Լըմէնի միլէ
թը միւհթէրէմի ինտինտէ տախի, պիր մու
ճիպի իթթիսար օլաճագ տրը:

Սիզէ նասըլ կէօրիւհիւր:

Ճիւմլէնին տահիպի Հազգ Թաալա հազ
րէթլէրինին, վէ հազրէթը Բէթրօ վէ Բալ
լօ հէվարիլէրին վէ պիլիմ քէնտի հիւքիւ
մէթիմիզլէ, զիքրի իայր իլէ եատ օլունան
սէլէֆիմիզ սէքիլինճի Պիտուհ նասպ իթ
տիյի Լսիթանէ Լթուուհուհ նախագահլըգ
վէ արքեպիսկոպոսլուգ իւնվանլէրինի գալ
տրըրը վէ պաթալ իտէրիզ, վէ օ աթուուհ
բուհանի հուտուտուհու Կիլիկիա Լըմէնի
Պատրիարքըղընա մուհապպէտէն պիրլէշտի
րիւրիզ, վէ Կիլիկիա Լըմէնի եպիսկոպոսլա
րը հիւրմէթլու պիրատէրլէրիմիզին, եինէ
հիւրմէթլու պիրատէրիմիզ Հասունեան
Լնտոնու ինթիսապ իսթիտալէրինի. տախի
գապուլ վէ Թաստիգ իտիւպ, քէնտիսինի
Լըմէնի Կիլիկիա Պատրիարքըղընա նասպ
վէ Պատրիարքըգ քիլիսէսինէ չօպան վէ
պատրիարք Թային իտէրիզ, վէ նասըլ քի
լազըմ կէլէն էմինամէսինտէ վէ իշպու քա
հանայապետական մէճլիսին գույուտաթըն
տա պէյան օլունաճագ տրը, պուհա հիշպիր
մուխալիֆէթ մանի օլամայաճագ տրը:

Յանուհ Հօր * և Որդւոյ * և Հոգւոյն *
Սրբոյ:

Պուհտան սօղրա միւհթէլիսապ պատրիարք
քէնտի քեաֆֆէի եպիսկոպոս բէֆիգլէրի
իլէ իշպու քահանայապետական մէճլիս տի
վանիսանէսինէ գապուլ օլունուպ, պէրապէր
գապուլ օլունուլար, տախի, գերապ, է
ֆէնտիլէր, Պօղոս, Սասհատ Սարսիլէր,
վէ Գրիգոր Լուսէֆ մէլքիթլէր պատրի
արքլարը, վէ սայրը շարգ քիլիսէսի այնընա
միւթաալիգ պիլ ճիւմլէ քիլիսէ առաջնորդ
լարը, վէ Լատինլէրտէնտէ էլան Բօմատա
պուլունանլարտան չօգլարը վէ էզ ճիւմլէ
գերապ. տէր Պօղոս Պուհօնի Տարոն արք
եպիսկոպոսու վէ Լսիթանէնին պատրիար
քական վէքիլի:

Սիւնթէլիսապ պատրիարք իսէ իքի եպիս
կոպոս արաաընտա, եանի պիր թէրաֆընտա
Սելքոն Կազարեան Սարտին եպիսկոպոսու
վէ Յովսէփ Լաքբէլեան Լնկիւրիւ եպիս
կոպոսու, վէ արգաթընտան սարկաւագը Յա
րութիւհ Սուպեան վէ քէնտիսի, մուպարէք
մէսնէտի վէ այնը իգթիզասընճա աղըր քի
լիսէ էլպիսէլէրինի կիլինմիշ օլտրագ, կէլիպ
զաթը շէրաֆէթսիմաթլէրինին հուզուրուհ
տա տիզ չէօթիւպ վէ այազլարընը պուս ի
տէրէք, շու նութգու իլէ պալիուհու իւ
թիտա իյլէտի:

Ղայէթտէն մութլուլու փէտէր:

Լըմէնիլէրին Կիլիկիա քիլիսէսի պատրի
արքըղընա միւհթէլիսապ, պէն, Տօգուզուհ
ճու Լնտոն Պետրոս, Թէրաֆը շէրաֆէթլէ
րինտէն պանա իհալէ օլունան Կիլիկիա Լը
մէնիլէրի, պատրիարքըգ քիլիսէսինին, Վա
հանայապետիք իրզմէթինին թէմամիյէթի
օլան վէ հազրէթը Բէթրօնուհ թէնի իւզէ
րինտէն ալընան Պալիուհու, լութֆէն պա
նա իթա իյլէմէնիզի նիազ, քիճա վէ թէ
մէնի իտէրիմ:

Պատէհու մուպարէք գանուհլար իլէ, վէ
Թէրաֆը շէրիֆլէրինտէն գարարկիր օլան վէ
զիյրտէ պէյան գըլընան սիւրէթ իւզրէ կէ
րէք Սրբազան էֆէնտիմիզէ վէ կէրէք շէրան
քէնտիսինէ խալէֆ օլաճագլարա տայիմա սա
տրգ գալաճաղընը, ատէթի իւզրէ եէմին
իլէ տախի Թաստիգ իյլէտի:

Այլիկիւս պատրիարքըզընա միւնթէիսապ
պէն Տօգուզունձու Վիտան Պետրոս , պու
սաաթատան սօնուհա գատար , երանելի Պեա-
րոսա , վէ Ս . Վաքելահան վէ Հաովմէա-
կան եկեղեցիէ , վէ Սիզ Սրբազան Էֆէնաի-
միզ Տօգուզունձու Պիոսա , վէ գանուհար
մուճիպինձէ Քահանայապետիկի հայիզ օրան
սիզին խալէֆէրինիզէ սատըգ վէ միւթի օ-
լաճաղըմ :

Եւմրիւնիւզիւ եախօտ պիր ազանըզը
զայպ իթմէք , եախօտ հիյէ իլէ սիզէ սայրը
պիր ֆէնալըգ իթմէք իսթէյէնէրէ , եախօտ
ձէպրէն սիզէ էլ ուզաթանլարա , եախօտ
հէր նէ պէհանէ իլէ օլուր իսէ տէ օլուհն ,
սիզէ պիր հագսըզըգ իսէնէրէ , հիչ պիր
վէճ՝ իլէ գայրլ վէ բաղը օլամայրպ . պու
մագուլէ իսթիշարէլէրէ գաթ'ա տախիլ օլ
մայաճաղըմ :

Եւ սիզ քէնաիլիկինիզտէն , եա տա Վ .
աւքելահան Վախրակար վէ էլէլէր վէ նա-
մէլէր վասէթատը իլէ պանա իթիմոտ իթ-
տիկինիզ էսրարլարը , պիլէրէք , սիզին զարա-
րընըզա մուճիպ օլուհու հալտէ , քիսէյէ
պէյան իթմէյէճէյիմ :

Եւմա Քահանայապետիկինիզին , վէ Ս .
Պետրոսուն տիւնէէ վի հուգուգուհուհն իպ-
գա վէ մուհաֆազասընտա , հէր քէսէ գար-
չը վէ պուլուհուհուհում մէսնէա իճապընձա ,
սիզէրէ մուալլին օլաճաղըմ :

Վաքելահան Վթու թէրաֆրնտան կէօն .
տէրիլէն էլէլէրէ կէլտիքլէրինտէ վէ կիթտիք-
լէրինտէ քէմայը բայէթ վէ հիւրմէթ կէօա-
թէրիպ , հէր իգթիզալէրինտէ աւլէրէ մու-
ալլէնէթ իտէճէյիմ :

Կէրէք զաթը շէրիֆինիզին , կէրէք պիլ-
ձիւմէ խալէֆէրինիզին վէ կէրէք ազիզ Բ-
մա քիլիսէնիկին հուգուգուհու , նամու-
սուհու իմթիազաթընը վէ նուֆուզուհու ,
հէմ մուհաֆազա իթմէք . հէմ արթըրմազ
հէմ տէ իլէրիլէթմէյէ չալըչաճաղըմ :

Կէրէք զաթը շէրիֆինիզէ , վէ կէրէք խա-
լէֆէրինիզէ վէ կէրէք տարլ Բմա քիլիսէսի-
նէ , զաթճա , հուգուգճա , նամուսճա թեմ-
ձէ վէ իշխանութիւնլարճա , վէ ֆէնալըգ վէ
զարար վէ զիան տիւշիւնէնէրէ նէ գալլէն
վէ նէ տէ ֆիլիէն հիսսէտար օլմատըգան

մատա , պու մագուլէ Էֆրէարա զահիպ վէ
միւթթէֆիգ օլանլարը տա պիլտիլիմտէ , է-
լիմտէն կէլտիլի գատար պուհլարը մէն ի-
տիւպ . միւտտէթը գալիլէտէ եա պիզզաթ
եա տա սիզէրին մալիւմաթ էաիսէճէյի պիր
զաթ վասէթատը իլէ քէյֆիլէթի սիզէ խա-
պէր վէրէճէյիմ :

Վիզ վէտէրիլէրին գանուհարընը . էմր-
նամէլէրինի , թէնպիհէրինի , իսթիսնաիլէթ
բուխաթլէրինի , վէ աւաքելահան սիճիլէր .
էմրլէր վէ նիզամլարը գուարէթիմին եէթիչ-
տիլի գատար մուհաֆազա իտիւպ . պաշգալա-
րընա տախի մուհաֆազա իթաիլէճէյիմ :

Օլաթը շէրիֆէրինիզէ վէ խալէֆէրի-
նիզէ գարչը չըգան հերետիկոսլարըն հերձ-
ւաճաղարըն վէ սայրը իթաաթսըզարըն խա-
թալարընա , հիյէ վէ իսիւտէլէրինէ հէր
գուլլիլէթիմ իլէ գարչը կէլիպ , հաթթա աւ-
լէրին թէօլպէ եա իսթիզֆարը իշիւն թէա-
գիգաթը լաղըմէ իլէ իգտամ իտէճէյիմ :

Սիւնհոգոսա ձէլպ օլուհուհուհումա , պիր
Էօղը շէրի մանի օլմատըզը հալտէ կէլէճէյիմ :

Պէշ սէնէտէ պիր տէֆա աւաքելալու-
րըն մէզարընա քէնաիլիկիմտէն վէ պիզզաթ
զիարէթ իտէճէյիմ , վէ կէրէք զաթը շէրիֆ-
լէրինիզէ վէ կէրէք խալէֆէրինիզէ , հէմ
չօպանլըգ իըզմէթիմիզին , վէ հէմ տէ պատ-
րիարքը պուլուհուհում քիլիսէյէ Վիւթա-
ալիգ սայրը հէր նէվի վազիֆէլէրին վէ բու-
հանի կիւրուհինէ վէ ձէմիլէթէ վէ պիլլէ
իհալէ օլան ձանլարըն սէլամէթինէ միւթա-
ալիգ հէր մուամէլաթըմ իւզէրինէ մալիւ-
մաթ վէրէճէյիմ , վէ մուգապիլինտէ հէր նէ
աւաքելահան էմրլէր վագի օլուր իսէ , էլ-
ճան իւ տիլ իճրա իտէճէյիմ :

Վագաթ պիր Էօղը վէ մանի շէրի զու-
հուր իթտիքտէ , պալատէ մուհարրէր օրան
մէվատարն քեաֆֆէսինի բուհանի մէսնէա-
տէ պուլուհան պիր մուրաֆիսաա վէքիլիմ
մարիֆէթի իլէ իճրա իտէճէյիմ , վէ պէօլէ
պիր զաթ տա պուլամատըզըմտա , աշխար-
հական եա կրօնաւոր քահանայարտան տին-
տար վէ ֆազիլէթշիար , վէ պալատէ մէզ-
քիւր մէվատ վէ մէսալիհէ վուգուֆու թամ-
մէսի օլան պիր զաթա իհալէ իտէճէյիմ : Վա-
քին պիզզաթ ազիլմէթիմէ մանի օլան աթը-
սէպէսիմի , պալատէ մէզքիւր մուրաֆիսաա
վէքիլիմ իլէ , մէսալիհի Շարգիլէյէ մէմուր
Բրօքաիանտա մէճիլի շէրիֆի ըէլիսի վէ ա-
զիզ Բմա քիլիսէսի գարտինալընա պէյան ի-
տէճէյիմ :

Կէրէք քիլիսէմէ , կէրէք աթուուհա ,
եախօտ պատրիարքըզըմըն նէզարէթինտէ օ-

1 Պու եէմինին սիւրէթի , Բմա քիլիսէսին 400 սէնէ-
տէն զիտտէ միւտտէթ էվլէլէճէ ձիւմէ պատրիարքար իշիւն
գարարալարընը օլուհու պիր սիւրէթ օլուպ , էսիլի Ալիկ-
կիա պատրիարքարընը քեաֆֆէսի տէ պու եէմի-ի իթմիչ
օլուհարը , սահիլ վէ խալէթը տըր տէնիլ :

լան սայրք քեաֆֆէյի քիւսէլէրէ վէ մուպա-
րէք մահալէրէ միւթաալիգ օլան էմլաքը ,
նէ սաթաճաղըմ , նէ հէտիյէ իտէճէյիմ , նէ
րէհին վէ նէտէ իլթիզամա վէրէճէյիմ հաթ-
թա թոմա Քահանայապետին՝ ըրզասը օլմա-
տրգճա հիչ պիր վէճհ իլէ պուշլարը նէ էլտէն
չըգարաճաղըմ , նէտէ պաշգասընա էլտէն չը-
գարմայա պրրագ աճաղըմ : Վէ էլտէն չըգա-
րաճագ տա օլսամ . միւճէրրէտ պու հարէքէ-
թիմլէ , պու մատտէլէրտէ զիբրի խայր իլէ
էատ օլունան իքինճի Պօղոս Քաբանըն շարթ
իթմիշ օլտուղու բանագրանք ալթընտա գա-
լաճաղըմ :

Իշթէ պէօլէ Մ. Լաւար վէ Ս. Լաւարան
պանա միւյէին օլտուն :

Նիհայէթ Սրբազան փետերիմիզ Պալիուն
նիաղընը «պիր գաչ կիւնտէն վէրիբիզ» պու-
յուրարագ գապուլ վէ թատիգ պույուր-
տուգտա Գեր . Կիւկիա Լըմէնիլէրի Պատ-
րիարգը աթիւղզիբը նութգիլէ քէնտինէ շու-
վէճհ իլէ արղը սէնա վէ թէճէքքիւր էյլէտի :

ՍԻԻՐԵԹԸ ԹԵՇԵՔԻԻՐՆԱՄԻ

Վայէթտէն մութլուլու փետեր ,

Միւշէրրէֆ քահանայապետիլինիլին պէ-
տայէթինտէն պերու , հատտ իւ հիսապա
կէլմէզ նիմէթլէրինիլ իլէ Շարգքիւսէլէրի
նի , վէ խուսուսի իլէ Լըմէնի քիւսէսինի
էքիտէն քէնտինիլէ պէնտ վէ բապթ իլէ-
տինիլ իսէտէ , շու սոն կիւնլէրտէ Լըմէնի
էպիսկոպոսլուղունա միլլէթ վէ աճիլլէրի-
նէ օլան լութլարընըլ օ գատար էլլէմ տիր
քի լայրգը իլէ ըզհարը շիւքրանիլէթ իթմէք-
տէ աճիլմիլի իդրար իթմէյէ մէճպուրուղ :

Օիրա շու ճիհէթլէ սուրուրու իֆթի-
խարըմըլ պէրքէմալ տրք քի , պու կիւնլէր-
տէ միլլէթին պունճա զէմանտէն պերու է-
մէլ վէ արղու իթտիլի շէյի , էանի Լսիթա-
նէտէ օլան Նախագահըլ Մ. Թուռունուն
Կիւկիատա օլան Պատրիարգըլագ աթուու-
իլէ պիլլէշմէսինի , մուաղղամ օլտուղու-
նուղ հիւքիւմէթլէ տաթի զաթը շէրիֆի
նիլ թատիգ վէ թէէյէիտ իյէտինիլ . Վէ
պունու տա էօլլէ պիր պասիրէթ վէ բէտէ-
րանէ մուհապպէթ էսէրի իլէ իճրա իլէ-
տինիլ քի , իքի աթուտա տաթի էն զիատէ
միւշէրրէֆ կէօրիւնէն մատտէլէրի պիլլէք-
տէ թէէմին իլլէտինիլ , շիւնքի էօլլէ միւ-
րատ պույուրտունուղ քի , Կիւկիա Մ. Թու-

ռու իպդա օլտուն , լաքին միւշքիլ վաղըթ-
լար իճապընտան Վիսանան գայալարը արա-
սընտա հրֆղ օլունան պատրիարգլար , Կա-
թողիկոսլուգ քիւսէլէրինի Լսիթանէ պէլ-
տէյը թայիպէսինտէ , վէ բայթաթիթը Մ. Թ
(Սմանիտէ գուրապիլսինիլէր քէզալիք զիբրի
խայր իլէ էատ օլունան սէքիլլինճի Պիտուն
պու քիւսէյի շէրէֆլէնտիրտիլի նախագահ
լըգ վէ Մ. Թէպիսկոպոսլուգ իւնվանլէրինի ,
էօլլէ պիր թարղ իլէ օրթատան գալտըրտը-
նըլ քի , պու քիւսէնին առաքելական աթուու-
իլէ օլան օ մուաղղամ պիլլէլի , Կիւկիա պատ-
րիարքըլըլ մէսնէտինէ տաթիլ օլարագ տա-
հա զիատէ թէզայիւտ պուլտուն :

Պու պասիրէթը հիքմէթ ալամէթինիլ
իլէ տինիմիլլին տաթի լէքէտէն բաք գալմա-
սընա հիմմէթ պույուրտունուղ , քի օլմայա
քի , պատէզին շու իւսթէ կէլէն աղիմ մու-
խաթարալար արասընտա , կէմիմիլ զարգ օլ-
տուն կիթսին , պունտան էմինիլ :

Չիւնքի տինիմիլ միւճէրրէտ հիմմէթ
մախսուսէի շէրաֆէթլէրի իլէ փէրվէրտէ օ-
լուր , վէ Մ. Թաքելական աթուու գալիէն
տայանարագ , օ թաշըն գուլլէթի իլէ մու-
էյէէտ օլուր քի , էֆէնտիրմիլ , քիւսէսինին
թէմէլինի օ տէրէճէ մէթանէթլէ վաղ իլլէ-
տի քի , շիմալիէտէք ճէհէննէմ գաբուլարը
անը ֆէթհ իտէմէտիլէր վէ պունտան պէօլ-
լէ տէ էտէմէյէճէքլէր տիր : Վէ վագտա
միլլէթ թէվարիլսիմիլլին էն էսիլի սաշիֆէ-
լէրինի տաթի միւթալաա իտէնլէրէ . մանէն-
տը զիայը շէմ մալիւմ վէ այան տըք քի ,
պատրիարգլարըմըլլին իշինտէ միւճէրրէտ
անլէր տիր ագրան վէ էմալլէրի իլինտէ
կէօլլէն էքլուղլարը միսիլլիւ բարլայանլար ,
անլէր քի մութլուլու Պէտրոսուն աթուու-
նա զիատէ տայանարալար , վէ Լըմէնիլլին
էն մէշհուր վէ էն միւշէրրէֆ տէվիլլէրի օ
տէվիլլէր իտի , անլէրտէ քի գաթպիք սա-
հիշլիլ վէ պիլլէլի , սաշգա տէվիլլէրտէն
զիատէ կէօրիւնիւր իտի : Մութլու օլուր-
տու սօղրատան տա միլլէթիմիլլին պու պատ-
րիարքըլ մէսնէտը ճէլլիլինի հայիլ օլունա-
րա , էյէր շիմալի պիլլիմ նայիլ օլտուղու-
մուղ միսիլլիւ շու առաքելական աթու իլէ
էքիտէն պաղըլ գալայըտըլար : Օիրա չօլան-
լար գալիէն վէ մուէքքիտէն թոմա քահա-
նայապետլէրինէ մէրպութ օլայըտըլար , օ
վագըթ տիւշմէն տէ , էֆէնտիրմիլլին թար-
լալարընա շիգագ թօխումլարըլ էքէմէզիտի .
զիրա գարնտաշլարընըլ թէքիտ իլլէ տէյի .
Քրիստոս էֆէնտիրմիլլտէն , էալընըլ Պէա-
րոսա էմր օլունտու :

Լըմէնի եպիսկոպոսարը, պու բուհ ինէ
թագ վիշէթ պուլուպ, գու վիշէթ վէ մերտիք
էտինէյիտիլէր, հերձուածող վէ հերետի-
կոսար ճեպարըղընա վէ հիլէլէրինէ մու-
գավէմէթ խէպիլիլէր խոի,

Իմտի, զայէթտէն մութլուլու փէտէր,
Կիլիկիա պատրիարքըղընա Լսիթանէնին
բուհանի թէմինի տախի իլավէ իթտիլինիզ,
վէ պու նալայրգ պէնտէլէրինիզ պուհուն
խտարէսինէ մէմուր իթտիլինիզ իչիւն, թէ-
բաֆը շէրիֆինիզէ տէրէճէյի նիհայէտէ
թէշէքքիւլէր սունարըղ: Լլա եէնի պիր
լութֆուհուզ մագամընտա միւթէհայիր օլ-
տուղու մուզ շու մատտէյէ տախի պաշգաճա
բղհարը թէշէքքիւլ խտէրիզքի, այնըմըղտա
որբազան առաջնորդարըմըղըն ինթիսապը
իչիւն, սիզ քէնտիլինիզ էօյլէ թաթը վէ հա-
ղիմ քէլամըրընըղ իլէ միւ բատը խաֆինիզ
պիղլէրէ պէյան իլէտիլինիզքի, անտէ ուլու
պիր քիլիսէ նաղըրը վէ չօպանլար չօպանը
աղամէթի իլէ պիղէ կէօրիւնէճէք եէրտէ,
սէվիլիւլիւ պիր փէտէր մուհապէթի վէ
շէվգաթը իլէ կէօրիւնտիւնիւզ:

Պէօյիւք վէ ալայեմի խայրիլէյէ թարիխ
օլաճագ կիւն. զիբրի մէտհ ու սէնա իլէ
մուհպպէտէն եաա օլունաճագ կիւն. զիբրա
անտէ պու պէնտէլէրինէ վէ քէաֆֆէի Լը-
մէնի եպիսկոպոսարընա գըմմէթ օլտու ա-
ռաքեալարըն մէղորը գուրպինտէ սիղին
վասէթանըղա սէօյլէյէն Պետրոսուն սէտա-
սընը իշիթմէք, վէ հուզուրու շէրիֆինիզ
տէ տինիմիզի, իթաաթըմըղը վէ բայէթի-
միզի պէյան իթմէք, տէյիլ եալընըղ էմըլէ-
րինիզէ, իլլա տախի նասիհաթըրընըղա վէ
գալպինիզին արղուլէրինէ. իշթէ օ անտէ
էյէր պէօյլէ տէմէք ճայիլ իսէ, Լէետարան
իլէ պիղի Քրիստոսուն լութֆուհու թէվէլ-
լիւտ իտէն փէտէրլէրիմիզին քէմիքլէրի, վէ
պաշըճա օ մուաղղամ Վրիգոր Լուսաւորի-
չիմիզին քէմիքլէրի սէվինճլէրինտէն հարէ-
քէթէ կէլաղէր, վէ պիղէ պէյան իթտիլէր
քի, քէնտի էօյլէ էվլաալարը տէյիլիզ:

Հայր սուրը, սահիհ խայրըմըղ սիղին
իլէ պիրլէշմէք տիր, վէ Լլահտան սօղրա
իւմիտիմիզի սիղին իւզէրինիզէ վաղ իթմէք
տիր: Չիւնքի նասըլ քի, ասմա տալը, քէօ-
քիւնէ պիթիշիք օլմատըգճա մէյվէ վէրէ-
մէզ, պիզ տախի Քրիստոստան սօղրա սիղէ
պիթիշմէտիքճէ պիր մէյվէ վէրէմէյիզ. չիւն-
քի տին տախի սահիհ օլմաղ, էյէր Պետ-

րոսուն աթոռու իլէ պիր օլմաղա. ԶԻՐԱ
ՊԵՏՐՈՍ ՆԵՐԵՏԷ ԻՍԷ, ՔԻԼԻՍԷ ՏԱԽԻ ՕՐԱ-
ՏԱ ՏԵՐ:

Իմտի թէքրար քէմալը ուպուտիլէթլէ
զաթը շէրիֆինիզէ նիազ իտէրիզքի, Լլա-
հըն լութֆու իլէ պիղէ իհսան իլէտիլինիզ
պու էյիքլէրի, քէնտիլինիզտէն պաշա չը-
գարասընըղ, թաստիգ իտէսինիզ, վէ մէ-
թանէթ վէրէսինիզ, եանի սիղին գու վիշէ-
թինիզ, սիղին նութուզուհուզ վէ սիղին
նասիհաթըրընըղ իլէ:

Վէ պիզ տախի էմըրինիզ մուճիպինճէ,
պատրիարքըղըմըղըն հէր տայրէսինտէ բու-
հանի խորհուրդարընըն պիրլինի թաստիգ
վէ թէյէիա իթմէյէ պիր լան էվլէլ ճահտ
իւ իգտամ իտէճէյիզ, օ գանուկարը տախի
մուհաֆաղա իտէրէքքի «Ի մէջ քաղճայ վէ ոչ
ուճէ: Ի մէջ լուղէթլէրի իլէ պաշլանան ա-
ռաքեալան նամէլէրինիզտէ պիղլէրէ պէյան
իթտիլինիզ:

Տահա զիատէ ճահտ իտէճէյիզ սինոդոս-
լարա թօփլանըպ, օրատա կէջմիշ վագթլա-
րըն տէրտինտէն նամալիւմտէ վէ թէշէվիշ-
տէ գալան հէր շէյի աղիզ գանուկար վէ
աղիզ փէտէրլէրիմիզին շարթնամէլէրի մու-
ճիպինճէ, պիր նիղամ գանուկ վէ բապըթա
ալթընա ալմայա ճահտ իտէճէյիզ: Վէ ճիւմ-
լէսինի կէրէք ումումէն վէ կէրէք մախու-
սէն իճրա իթմէզտէն էվլէլ սիղին ուլու
հիւքիւմէթինիզէ արզ իթմէյէ միւսարաաթ
իտէճէյիզքի, պօշունա եօրուլմուշուզ տէ-
յի թէտիպէ շայեան օլմայալմ: Վաքին սէն,
եա զայէթտէն մութլուլու փէտէր, հէր
խաթատան արի մուալլիմ վէ ումումի քիլի-
սէնին միւտէրրիսի սէն անլէրի թաստիգ վէ
թասհիհ իտէրէք, հէր նէ մինասիպ կէօրիւ-
սէն իլավէ իտէպիլիբսին, վէ պիղէ էօյլէ
պիր ճատտէ քիւշաա իտէպիլիբսինքի, սէ-
լամէթլէ օնա տուխուլ իտէպիլիլիմ, նու-
թուսունուզ վէ տուանըղ իլէ պիղիմ իչիւն
օ աղիմ լութֆլարը տա ալապիլիբսինիզքի
անլէր իլէ մէսրուրէն թաշըյալմ Լլահըն
թաթը վէ հաղիմ պօյունտուրաղընը, վէ
եէտիմիզէ իհալէ օլունան ահալլէ էպէտի
սէլամէթ ճատտէսինէ բէհպէր օլալմ:

Պունճա մուհասսէնաթէ մուալին վէ իս-
թինատ օլունան Լաքեալան () րհնութիւ-
նունուզու տախի կէրէք պիղլէրէ վէ կէրէք
իւհտէմիզէ իհալէ օլունան իւմմէթէ տախի
իհսան պուլուրուբսունուզ:

Վաքին պունճա մէսէրրէթ վէ իֆթիսա-
րըմըղ արատընտա շունուտա զիբր իթմէյէ

(1) 27 յունիս 1867. եանի որբազան բաբա հաղրէթլէրի
նին էլմէնի եպիսկոպոսարը իլէ միւքէալմէ իթտիլի կիւն:

ուհնութեամբ քի, վագաա միլէթիմիդտէն սիզին աշըրնըդտան տըշարը գալան գոյուն լար տա օլտուղունտան, անլէրի տախի պի- ղիմ կիպի սէսինիզի իշիթմէք իւզըէ օրայա թօկլամագ վաճիպէի զիմէթիմիդ տիր: Ի վ վէթ Հայր Սուրբ, պուհնլար տէյիլ բուհնա- րընըն ֆէնալըղընտան, իլլա ագըլլարը իրմէ- տիյինտէն էօյլէ պաղըլ գալմըշլար տըր, վէ նէ իշիթիթլէրինի պիլմէզլէր:

Իմտի բիճա իտինիզ Ալլահ, քի անլէրէ տէ աֆիլ իթսին, վէ անլէրի տախի կէօյլէ- րէ միրաճ իտէն պիրիճիկ էվլատը նէզտինէ ճէլլ իթսին քի պիզլէր գարտաշլըգ իւլֆէ- թինին թէճտիտինէ, վէ սիզլէր սիզէ ավ- տէթ իտէն էվլատլարընըղը տէրաղօշ իթմէք մէսրուրիյէթինէ նայիլ օլարագ անլէրէ էվ- վէլքի էլպիսէլէրինի կիյինտիրէսինիզ, վէ կէօյտէ վէ եէրտէ սուրուր վէ ինշըրահ թէ- ղայիւտ պուլլուհն, զիրա պիզիմ գարտաշլա- րըմըգ գայալ օլմուշ իտիլէր, պուլլուհնուլար վէ եաշատըլար:

Իմտի պուհնլարըն ճիւմէսի խիթամ պուլ- տուգտան սօղրա, շէրաֆէթլու էֆէնտի- միզ, քէմալը խալիսէթլէ, Հարգ պատրի- արգլարը վէ եպիսկոպոսլարընը օտայը խասը- նա գապուլ իյլէտի, վէ քէնտիլէրի իլէ մուխլիսանէ ֆագաթ մուէսսիրանէ քէլամ- լէր իլէ սէօհպէթ իտիւպ, ճիւմէսինի, Ալ- լահըն ճէննէթինին ինճիլինի վաղ վէրմէյէ վէ նէշը իթմէյէ թէշվիգ իթտի վէ ճէսարէթ վէրտի:

Պատէհու եէնի Աիլիկիա պատրիարգընա մուպարէք Պալիուհու կիյինտիրմէք իւզըէ ա- յընճա լաղըմ կէլէն պէօյիւք զիյնէթին իճ- րասը իշիւն, շէրաֆէթլու փէտէրիմիզ յու- լիսին օնպէշինճի կիւհիւհիւ թախտիս իյլէ- տի: Իմտի սասղահլայըն սաաթ եէտիտէ քա- հանայապետական սէրայընըն խաս մատու- ռուհա գապուլ օլուհտուլար, Բօքբալան տա մէճլիսի շէրիֆի բէիսի սէմահէթլու գար- տինալ Պարնապօ, վէ հիւրմէթլիւ էֆէն- տիլէր Անիալ Կաբալթի, մէճլիսի շէրիֆ սըր քէաթիպի, վէ Յովհաննէս Սիմէսնի մէճլիսի մէզքիւրիւն մէսալիհի Հարգիյէ սըր քէաթիպինտէն մատաա հիւրմէթլու Գուտ- սու շէրիֆ պատրիարքը վէ Սուրիէտէ Առա- քէլական նուիրակ վէքիլի, Մարոնի պատ- րիարգը, վէ պիլ ճիւմէ Հարգ պընլարընըն եպիսկոպոսլարը եանի Սէլքիթլէր, Մարոնի- լէր, Արորիլէր վէ Բիւտանիլէր վէ պիր Պուլ- կար վէ պիր Գըպտի, վէ Արմէնի պատրի-

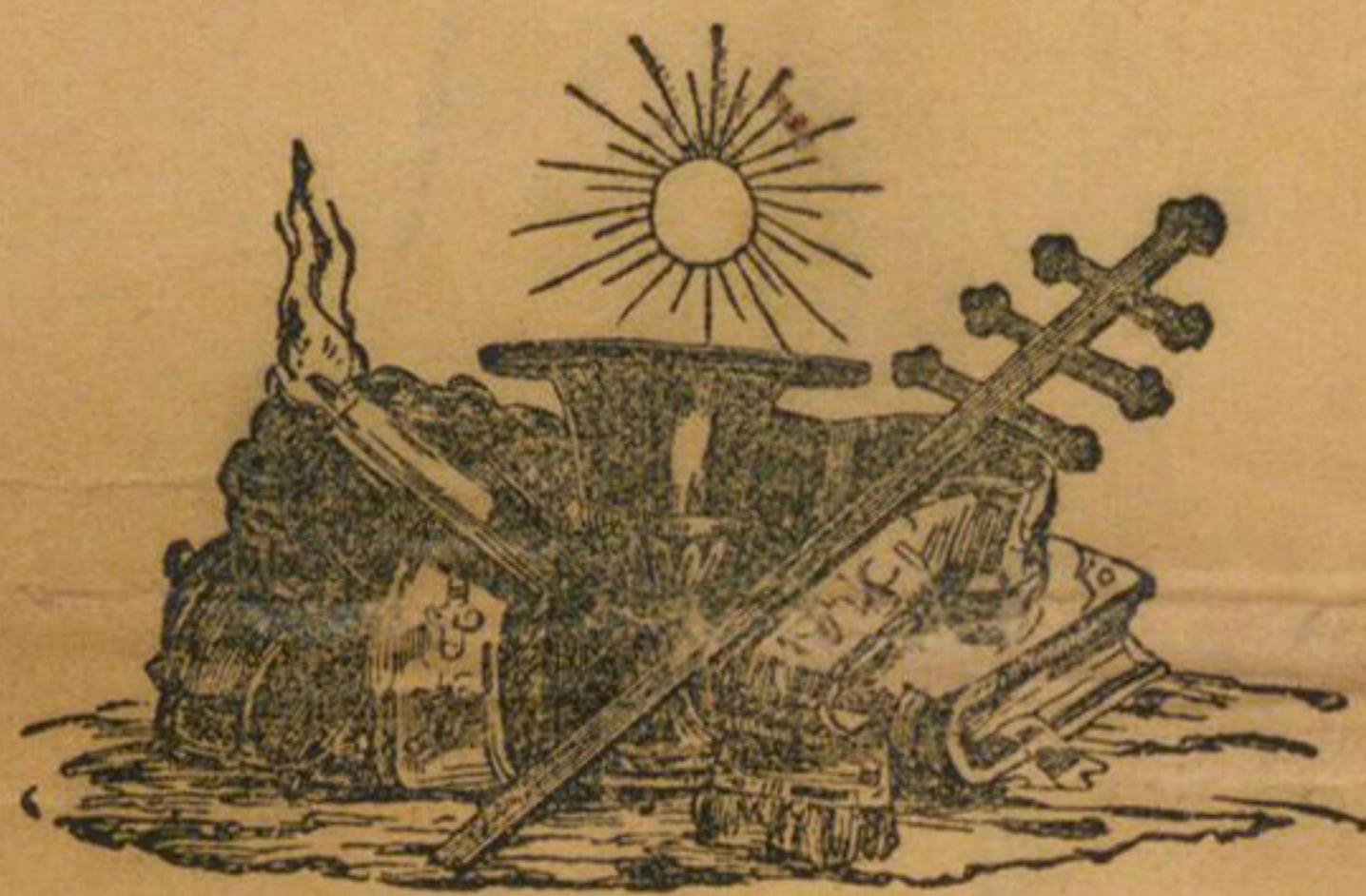
արգլըղընըն պիլ ճիւմէ մուգատուէս առաջ- նորդլարը, վէ քահանայապետական Ուր- բանեան մէքթէպինին շախիրտանը վէ Հարգ- այնը ալթընտա օլան պիր գաշտա ճիւմանիլէր:

() վագըթ ուլու Քահանայապետ էֆէն- տիմիզ քէմալը տիյանէթլէ գուտատար շէ- րիֆի թագտիս, վէ խիթամընտա թախթը- նա գուուտ իյլէտի վէ հիւրմէթլու Պատրի- արգ տախի այնընճա պատրիարգլըղընըն էն աղըր էլպիսէլէրինի կիյինիպ, վէ զաթը շէ- րիֆլէրի հուղուրուհա տիզ շէօքիւպ, պա- լատէ մուհարրէր մէճլիսի շէրիֆտէ պէյան իյլէտիյի թարզ վէ լիսան իլէ մուպարէք Պա- լիուհու թէքրար իսթիտա իտիւպ, սատապաթ եէմինինի տախի թէքրար իճրա իյլէտի:

Հէրաֆէթլու էֆէնտիմիզ պու նիաղը գապուլ իտիւպ, այըն վէ տաթթ օլուղու- վէճճ իլէ, եանի Ռօմա Քահանայապետական մաշտոցուհտա գայտ օլուղու վէճճ իլէ, մուպարէք Պալիուհու պատրիարգըն կէրիտա- նը մէֆիսէրէթինէ թաալիգ իյլէտի, վէ մա- տուրու խաս քահպլէրինտէն պիրինին թագ- տիս իթտիյի Գուտատար շէրիֆի տախի խ- թիմա իյլէտիքտէն սօղրա, մի բլէթլիւ տօգուղունճու Պետրոս Անտոնու, վէ սա- յըր քէաֆֆէի պատրիարգլարը վէ կէրէք Հարգ վէ կէրէք ի տախի եպիսկոպոսլարընը մատուռտան, եինէ օտայը խասընա ալարագ ճիւմէսինի իլթիֆաթը ֆայիգա իլէ թալ- թիֆ իյլէտի:

Թէրճիւմէ օլուհան իշպու բիտալէտէ, տօգուղունճու Պիոս բաբա հաղըթլէրինին իքի գըթա լատինճէ նամէսի տէ վար, պու- նամէլէրտէ պէր վէճճը պալա վուգուլի հալ իֆատէ վէ պէյան օլուհուպ, պաշգա պիր շէյ օլմատըղընտան, թէրճիւմէլէրինտէն սարֆը նաղար օլուհմուշ տուր, եալընըլ շուհու զիքը իթմէք ֆարզ տըր քի, պու- նամէլէրտէ, “հէր քիմ օլուրսա օլուհն պու- “գարարըրըն, սիճիլէրին, էմրլէրին, նա- “սիհաթլարըն վէ միւթալաալարըն իճրասընա “գարշը կէլիւսէ, Հագգ Թատլանըն, վէ “հաղըթլը Բէթրօ վէ Բալիօ առաքէալու- “ըն զաղապընա միւսթահագգ օլուհն, ” տէնմիշ տիր:

Խ Ի Թ Ա Մ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0835134

